

Wojciech Grabowski, Mieczysław Buczyński

Piechowice-Cicha Dolina, st. 4, gm.
loco, woj. jeleniogórskie, AZP
85-15/23

Informator Archeologiczny : badania 31, 256-257

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dość niewyraźne i znajdują się w obramowaniach kształtem przypominających herby. Głowa w lewym rogu jest na tyle wyraźna, iż można zauważyć zarys wąsów i brody. Całość reliefu matrycy znajduje się w obramowaniu o grubości $\pm 0,6$ cm. Ponadto wyklejono jedno duże naczynie kulistodenne, również z drugiej połowy XVI w. Naczynie to prostą krawędź oraz potrójną listwę dookoła na największej wydętości brzuśca. Swym kształtem przypomina pradziejowe popielnice i raczej mało prawdopodobne jest, aby jego pierwotne przeznaczenie wiązało się z obróbką i przechowywaniem pokarmów. Być może należy je wiązać ze staropruskimi pochówkami późnośredniowiecznymi znanymi m. in. ze Stabławek. Ze względu na niewielką szerokość wykopu oraz fakt, iż prowadzony on był w ulicy, nie było możliwości wykonania pełnej eksploracji pieca, którego zasadnicza część wchodzi w profil południowo-zachodni. Dlatego też po wykonaniu podstawowej dokumentacji odsłoniętego fragmentu pieca wykop zasypano, pozostawiając zasadniczą jego część z wypełniskiem w profilu południowo-zachodnim. Sam piec obsypany był żółtym piaskiem i na takim też podłożu został posadowiony. Jego długość wynosiła 1,6 m, zrekonstruowana wysokość natomiast około 0,8 m. Górna część pieca została zniszczona w 1898 r. podczas układania nitki gazociągu wzdłuż ulicy Tylnej. Piec wykonano z cegły renesansowej, której uchwycona wysokość wynosi 8 cm., szerokość zaś 16 cm. Długości nie udało się uchwycić ze względu na duże zniszczenie cegieł (na odsłoniętym odcinku nie zachował się ani jeden egzemplarz w całości). Wypełnisko pieca stanowił liczny materiał zabytkowy, którego niewielką część wyeksplorowano, natomiast większość pozostała w profilu południowo-zachodnim. Z innych zabytków odsłoniętych i pozyskanych podczas prowadzonych nadzorów wymienić należy elementy drewniane określone wstępnie jako pozostałości młyna (wykop 5) oraz drewniany element z rączką, którego przeznaczenie jest trudne do określenia, a który prawdopodobnie pochodzi z jego osprzętu. Młyn ten został wydzierzawiony miastu w 1429 r. przez krzyżaków. Zachowane elementy poddano badaniom dendrochronologicznym, które dały daty zamykające się w przedziale od 1316 do 1419 r. Młyn został wzniesiony prawdopodobnie w drugiej połowie XIV w., co nie wyklucza możliwości użycia do jego budowy lub napraw drewna ściętego o wiele wcześniej. Zadokumentowane elementy drewniane młyna pozwalają stwierdzić, iż miał on wymiary 7,1 x 5,4 m i został wzniesiony w konstrukcji ryglowej. Jak wynika z analizy rzutu, ściany obiektu wzniesiono z grubych dranic zaciosywanych na pazę i wpust ściśle do siebie dopasowanych. Technika łączenia wygląda w ten sposób, że jedna dranca posiadała dwie pazę, następna zaś dwa wpusty i tak na przemian. Dranice te ściśle przylegały do poziomej beli konstrukcyjnej. Oprócz elementów pionowych uchwycono także fragment podłogi, ułożonej również z grubych dranic na poziomych legarach, przy czym skraj (np. zachowany południowo-wschodni) opierał się na wycięciu w beli poziomej. a dodatkowo każda dranca była z nią połączona za pomocą pionowych kołków drewnianych. W kierunku północno zachodnim od reliktyw budynku wystąpiły pionowe pale w dających się wydzielić grupach po dwa w odległości od 1,6 do 2m. Mamy tu do czynienia prawdopodobnie z pozostałościami po pomostach w pobliżu młyna oraz prymitywnej zabudowie na podmokłym gruncie. Niestety zachowały się jedynie dolne partie pali, a niewielka szerokość wykopu nie pozwala na dokładną interpretację tej zabudowy.

Materiały przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

PIECHOWICE-Cicha Dolina, st. 4, gm. loco, woj. jeleniogórskie, AZP 85-15/23

- huta szkła z późnego średniowiecza (XIV-XV w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 września do 10 października przez mgr. mgr. Wojciecha Grabowskiego i Mieczysława Buczyńskiego (Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze). Finansowane przez PSOZ i Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 22 m².

Założono 3 wykopy: I/97 (5 x 1 m) zlokalizowano w części zachodniej stanowiska, II/97 (15 x 0,5 m) poprowadzono od wschodniej krawędzi wykopu I/65 w kierunku drogi leśnej do Piechowic, III/97 (15 x 0,5 m) od południowo-wschodniego narożnika wykopu I/65 w kierunku południowym, IV/97 (2 x 1 m) usytuowano we wschodniej części stanowiska. W wykopie sondażowym I/97 nawarstwienia

układały się następująco: do głębokości 30 cm warstwa darni i humusu, do głębokości 50-55 cm — poziom ilastego, jasnożółtego żwiru. W spągu humusu natrafiono jedynie na 4 fragmenty naczyń glinianych, datowanych na XIV-XV w. W wykopie II/97 do głębokości 30-35 cm — jasnożółty żwir. Na niewielkich odcinkach w spągu warstwy humusowej zlokalizowano niewyraźne zaciemnienia, zanikające w żwirze. Z miejsc tych pozyskano liczne fragmenty naczyń glinianych, fragmenty donic szklarskich oraz sprzączkę żelazną. W wykopie III/97 warstwa darni wystąpiła do głębokości 15 cm. W odległości 2 m od północnej krawędzi wykopu natrafiono na regularną warstwę kamieni łączonych żwirem oraz gliną. Konstrukcja rozciągała się na długości 3 m. Poniżej zalegał trzydziestocentymetrowy poziom jasnego żwiru. Z wykopu III/97 wydobyto liczne fragmenty naczyń glinianych oraz fragmenty donic szklarskich, datowanych na XIV-XV w. W wykopie IV/97 do głębokości 15 cm wystąpił humus, poniżej, do głębokości 30 cm, ciemny żwir. Pozyskano stąd jedynie 2 fragmenty naczyń glinianych, datowanych na XIV-XV wiek.

PILCE, st.1 gm. Kamieniec Ząbkowicki, woj. wałbrzyskie, AZP 92-26/65

- ślady osadnictwa średniowiecznego

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Leszka Berdułę (Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu.

Nowoodkryte stanowisko ujawnione po powodzi (średniowiecze?).Badania ratownicze polegające na inwentaryzacji śladów osady, odsłoniętych podczas powodzi z lipca 1997 roku

Materiały znajdują się w Muzeum w Wałbrzychu.

Badania będą kontynuowane.

PIWNICE WIELKIE, st. 1, gm. Wielbark, woj. olsztyńskie, AZP 33-65/1

- średniowieczny wał podłużny, tzw. Stary Wał

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. dr hab. Elżbietę Kowalczyk. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 52 m².

Wykop o wymiarach 13 x 4 m założono na południowym (zachowanym) fragmencie wału, na granicy oddziałów leśnych nr 544 i 528 leśnictwa Karolinka w nadleśnictwie Wielbark. Badany obiekt, widoczny na jednym z arkuszy rękopiśmiennej mapy granicy polsko-pruskiej S. Suchodolskiego z 1706 r., został zinwentaryzowany w sierpniu 1996 roku. Stanowi on część większego systemu wałów podłużnych, ciągnących się na przestrzeni kilkudziesięciu km w lasach na pograniczu mazowiecko-pruskim, prawie równolegle, w odległości kilku, kilkunastu km na północ od granicy państwowej, wyznaczonej w 1343 r., a dokładniej jest to środkowy odcinek tzw. Wału Piwnickiego (nazwę tę wprowadzono ze względu na powtarzalność nazwy Stary Wał na badanym obszarze), który zachował się w kilku fragmentach. Długość tego rodzaju obiektów oraz stan ich zachowania powoduje, że rejestrowane są one zazwyczaj jako osobne stanowiska na obszarze kilku arkuszy AZP. Tak jest i w tym przypadku, i dlatego inny badany fragment tego obiektu jest zarejestrowany jako Wielbark, gm. loco, st. XXIX, AZP 32-65/16 (patrz niniejszy tom *Informatora*).

Tegoroczny wykop objął nasyp wału i dwa rowy leżące po obu jego stronach. W trakcie prac stwierdzono, że nasyp posiadał drewnianą konstrukcję wewnętrzną, która zachowała się w postaci spalonych lub nadpalonych i częściowo spróchniałych, rozdartych pni drzewnych (zapewne sosnowych). Ułożone były one wzdłuż obu skrajów piaszczystego nasypu. Od strony południowego skraju nasypu konstrukcja ta zachowała się w trzech warstwach, a od strony jego północnego skraju tylko w jednej warstwie. Był to rodzaj szalowania układanego w trakcie sypania nasypu. Nadpalenie konstrukcji drewnianej było, jak się wydaje, wynikiem działań zmierzających do zniszczenia obiektu, ale ogień nie wnikał do głębiej posadowionych elementów konstrukcji. Pierwotna szerokość nasypu, mierzona na poziomie humusu pierwotnego, wynosi około 4,4 m, a zachowana wysokość osiąga około 0,6 m. Wymiary obu rowów, przy zróżnicowanej głębokości, wynoszą: południowego — szerokość około 2,8 m, głębokość około 0,8 m, północnego — szerokość około 3 m i głębokość około 0,9 m. Szerokość